



ԾՐԱԳԻՐ-ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ

Հիմնուած 1930, Մարտ 1-ին



1 Մարտ, 1930

ԳԱՀԻՐԷ

ՄՆՊ

-ԳԱԶԻՐԷ-

ԾՐԱԳԻՐ-ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ

Հիմնադ. 1930, Մարտ 1-ին



1 Մարտ, 1930

ԳԱԶԻՐԷ

1 Wurs, 1930

ԳՍՀԻԲԷ

ԾՐԱԳԻՐ-ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ

Հիմնուած 1930, Մարտ 1-ին

Ա Ն Ո Ւ Ն

1. — Հայ Կարմիր Խաչը Եգիպտոսի մէջ կազմուած է միութեամբ Հայ Ազգային եւ Հայաստանի Կարմիր Խաչերու:

«Եգիպտոսի Հայ Կարմիր Խաչը պիտի ենթարկուի բոլոր Մեծ Պետութիւններէ *de facto* (իրապէս) եւ *de jure* (իրաւապէս) ընդունուած Հայ Պետութեան Կարմիր Խաչին: Մինչ այդ՝ Եգիպտոսի Հայ Կարմիր Խաչը իր միջոցներով եւ կազմակերպական նոսնադրին համաձայն, պիտի օժանդակէ ուր Հայ Կարմիր Խաչը»:

Եգիպտոսի Հ. Կ. Խաչը կրնայ իր մասնաճիւղերն ունենալ բոլոր հաշտեցնակ վայրերու մէջ կամ դարձակցութիւն հաստատել նման վայրերու մէջ արդէն գոյութիւն ունեցող մերազնեայ Կարմիր Խաչերու հետ:

Ն Պ Ա Տ Ա Կ

2.— Եգիպտոսի Հայ Կարմիր Խաչի նպատակն է, Եգիպտոսի կեանքին մէջ իրականացնելու աշխատիլ՝ Հ. Կ. Խ.-ի սկզբունքներն ու ծրագիրը, զանոնք յարմարցնելով տեղական միջավայրի առանձնայատուկ պայմաններուն:

3.— Հայ Կարմիր Խաչի գործունէութեան առարկէն է.

Ա.— Պատերազմի, համաճարակներու եւ աղէտներու ժամանակ օգնել Հայ բանակներուն եւ Հայ ժողովուրդին, ամէն տեղ, դրամով, հագուստով, մթերքներով, բժշկական եւ առողջապահական այլ եւ այլ միջոցներով:

Բ.— Օգնել վիրաւոր զինուորներուն, սպաննուածներու ընտանիքներուն, եւ սատարել անոնց զաւակներու դաստիարակութեան:

Գ.— Պատրաստել հիւանդապահներ, շրջուն դարմանատուներ, դեղագործներ, ինչպէս նաեւ հրատարակել առողջապահական գրքոյկներ և տարածել զանոնք:

Դ.— Երկրաշարժէ, սովէ, հեղեղներէ եւ համաճարակ հիւանդութիւններէ տառապող Հայերու եւ անոնց կարօտ ընտանեաց նպաստներ տալ:

Ե.— Հիւանդութեանց բարձման աջակցիլ:

Մ Ի Զ Ո Յ Ն Ե Ր

4.— Հ. Կ. Խաչը իր նպատակին գործադրութեանը համար՝ հասոյթի հետեւեալ աղբււրները պիտի ունենայ.

Ա.— Մեւտքի դրամ ,

Բ.— Անդամավճարներ ,

Գ.— Անհատական կտակներ և ամէն կարգի
նուէրներ ,

Դ.— Հանդանակութիւններ , վիճակահանութիւն-
ներ , պաշարներ , հանդէսներ , ներկայացումներ
եւ այլն :



ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ԱՆԴԱՄԱԿՅՈՒԹԻՒՆ

5.— Ամէն Հայ, առանց կրօնքի, սեռի եւ քաղաքական դաւանանքի խորութեան, կրնայ անգամակցել Հայ Կարմիր Խաչի եղիպոսոսի Մարմնին, երբ է'բնդունի անոր ծրագիրն ու կ'ենթարկուի կանոնագրի տրամադրութիւններուն:

ՄԱՆՈԹ.— Անշափահաս անդամներ, 18 տարեկանէն վար, բռնի իրաւունք չունին:

6.— Հ. Կ. Խաչի անդամներ կը բաժնուին երեք կարգի, Ա. Գործօն, Բ. Պատուոյ, Գ. Օժանդակ անդամներ:

Ա. Գործօն անդամ կը նկատուին անոնք, որոնք ուխտ ընելէ զատ, ամէն տարի կանոնաւորապէս ամսական առնուազն 5 Կ. դ. անդամատուրք կը վճարեն:

Գործօն անդամներն առանց սեռի խորութեան, յարգելով կանոնագրի տրամադրութիւնները, կը վաշեկեն ընտրելու եւ ընտրուելու իրաւունք:

Բ. Պատուոյ անդամ կը համարուին անոնք՝ որոնք բարոյական եւ նիւթական մեծամեծ գոհողութիւններով կամ մասնակի մեծ գումարներով եւ ար-

ժէքաւոր իրեղէններով նպատաւած են ընկերութեանս :

Պատուոյ անդամի տիրոջոս ռեւէ անձի կը տրբուի Եգիպտոսի Հ. Կ. Խ. ի Պատու. ժողովէն և կամ անկէ ընտրուած Կեդրոնական Վարչութիւնէն :

Գ. Օժանդակ անդամ կը կոչուին անոնք՝ որոնք, առանց սեռի խտրութեան, ընկերութեանս նպատակին համար բարոյական աջակցութիւններ ընելէ զատ՝ յօժարակամ նուէրներով կամ գէթ տարեկան 30 Կ. դ. վճարելով կը նպաստեն գործին :

ՄԱՆՈԹ.— Պատուոյ եւ Օժանդակ անդամներ անդամական ժողովներու եւ Բուէի քեւ չեն կրնար մասնակցիլ, բայց կրնան առանց Բուէի իրաւունքի, ներկայ ըլլալ Հ. Կ. Խաչի այն ժողովներուն, որ նիւթական, սննտական եւ բարոյական հաշուէտութիւն կը կատարուի եւ որոնց մասին կանխաւ իրենց նամակաւ կամ ծանուցմամբ իմաց տրուած է :

Կ Ա Զ Մ

7.— Առնուազն 5 անդամներ կրնան կազմել Հ. Կ. Խ. ի Մասնաճիւղ մը, որ կը վաւերացուի Կեդր. Վարչութեան կողմէ :

8.— Ամէն Մասնաճիւղ Կ'ունենայ իր վարչութիւնը, երեքէն հինգ անդամներէ, նախելով իր անդամներու թուին :

9.— Վարչութիւնը կ'ընտրուի անդամական ժողովին մէջ, ձայներու մեծամասնութեամբ, զազանի քուէով եւ վեց ամսուան կամ մէկ տարուան համար, պայմանաւ որ ժողովին ներկայ ըլլան անդամներու մեծամասնութիւնը եւ ընտրութեան մասին

կանխաւ լուր տրուած ըլլայ բոլոր անդամներուն :

Յաջորդաբար երեք անգամ հրաւիրուած ժողովը եթէ կանոնադրով պահանջուած մեծամասնութիւնը չունենայ, ներկաներու թիւը իւր այգ կը նկատուի և անոնց քուէով կ'ընտրուի վարչութիւնը :

ԾԱՆՈԹ. — Վարչութեան անդամները վերանշար-
լի են :

10. — Նկատի ունենալով որ Հ. Կ. թաշք աւելի կանացի կազմակերպութիւն մ'է, վարչական ան-
դամներու երկու-երրորդը պէտք է բաղկանայ տի-
կիններէ և օրիորդներէ :

1. — Վարչութիւնը ինք կ'ընտրէ իր գիւանը —
ատենապետ, ատենադպիր եւ զանձապահ, և կամ
անոնք զատ-զատ կ'ընտրուին անդամական ընտրա-
կան ժողովին մէջ : Վարչութիւնը հաւաքաբար պա-
տասխանատու է Մասնաճիւղին գործունէութիւննե-
րուն համար :

12. — Ընտրութեան արդիւնքը անմիջապէս կը
տեղեկագրուի Կեդր. Վարչութեան :

13. — Մասնաճիւղերու վարչութիւնները պար-
տաւոր են ամէն 6 ամիս իրենց հաշուեկշիռը և գոր-
ծունէութեան տեղեկագիրը ղրկել Կեդր. Վարչու-
թեան :

14. — Մասնաճիւղերը պէտք է անուղղակիօրէն
ջանան սերտ յարաբերութիւն պահել Նգիպատոսի Կար-
միր Մահիկի և Կարմիր թաշք տեղական մարմիննե-
րուն հետ և օգտուիլ անոնց ընձեռած օժանդակու-
թիւններէն :

15. — Մասնաճիւղերը որեւէ ձեռնարկի մասին
նախօրօք տեղեկացնելու են Կեդր. Վարչութեան և
ստանալու են անոր հաւանութիւնը :

16.— Մեծ ձեռնարկներու շուրջ մօտաւոր վայրերու Մասնաճիւղերը կրնան դորձակցիլ:

17.— Ամէն անգամ իր տեղի Մասնաճիւղին մասնակցելու է: Երբ անգամ մը բանաւոր պատճառունի իր տեղի Մասնաճիւղին չպատկանելու, ուրիշ Մասնաճիւղի մը անդամակցելու համար պէտք է ստանայ իր տեղի Մասնաճիւղին, կամ՝ զփութալու թեան պարագային, Կեդր. վարչութեան հաւանութիւնը:

18.— Իրաւասու անգամ կը կոչուին անոնք, որոնք.

Ա.— Ամբաստանութեան տակ չեն գտնուիր:

Բ.— Ժողովներուն կանոնաւորապէս ներկայ գրուումը են (բացակայութեան բանաւոր պատճառները յարգելով):

Գ.— Տուրքերը ամբողջապէս վճարած են:

ԾԱՆՈԹ.— Իրաւասու անդամները միայն կրնան պատճօնի կոչուիլ.— վարչութեան անդամ, պատգամաւոր, դատաւոր, եւայլն:

Առանց բանաւոր պատճառի մէկ տարւան ընթացքին յաջորդաբար ուր անգամ ժողովէ բացակայողները կը դադրին անդամ ըլլալէ եւ կը նկատուին իբր ժամեղակ անդամ:

19.— Մասնաճիւղը պարտաւոր է առնուազն տմիսը անգամ մը անդամական ժողով գումարել: Ժողովը օրինական կը համարուի, երբ անդամներուն մեծամասնութիւնը ներկայ է, չհաշուելով բանաւոր պատճառով բացակայողները:

20.— Մասնաճիւղի ժողովին կրնայ ներկայ գրուել ուրիշ Մասնաճիւղի պատկանող անգամ մը իբրեւ հիւր, եթէ ժողովը կ'արտօնէ:

21.— Երբ Մասնաճիւղ մը մերժէ յանձնարարել

իր անդամներէն մին ուրիշ Մասնաճիւղի մը, իր պատճառաբանութիւնները պարտի ներկայացնել կեդ. Վարչութեան, այդ մասին տեղեկացնելով նաեւ պատահան Մասնաճիւղին:

22.— Մասնաճիւղը իր յանձնարարականներուն մէջ միշտ յիշատակելու է թէ յանձնարարուած անգամը իր պարտքերուն (ո՞րքանը վճարած է և ո՞րքանը սպառելի թողած:

23.— Մասնաճիւղը պարտաւոր է իր մէջէն արտաքսուած կամ ռեւէ պատճառով հեռացած անդամին անունը անմիջապէս հաղորդել կեդր. Վարչութեան:

24.— Մասնաճիւղը ջանալու է ըստ կարելւոյն յաճախ գումարել համակրական և հրապարակային ժողովներ: Հրապարակային ժողովներուն տեղականութեթէ գուրս ատենախօսները կը հրաւիրուին կեդր. Վարչութեան միջոցաւ, և ճանապարհածախսը կը վճարուի կեդրոնական գանձէն:

25.— Մասնաճիւղ մը հաւաքաբար պատասխանատու է իր գանձին և գոյքին համար:

26.— Մասնաճիւղը պարտաւոր է իր գանձին մէջ հաւաքուած դրամները ղրկել երեք ամիս անգամ մը կեդր. Վարչութեան, պահելով միայն 20 առ հարիւրը իր տեղական գուտ կազմակերպական ընթացիկ ծախսերուն համար:

27.— Պատգամաւորական ժողովի գումարումէն մէկ ամիս առաջ Մասնաճիւղը պարտաւոր է վճարած ըլլալ իր բոլոր տուրքերը և հաշիւները մասնաբաժաններէն ներկայացուցած՝ կեդր. Վարչութեան:

28.— Վարչութիւնը յարաբերութեան պաշտօնական կապն է իր մէկ անդամին և ուրիշ մարմիններու միջեւ:

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՄԱՐԺԻՆԻ ԻՐԱԻԱՍՈՒԹԻՒՆՆԸ

29.— Վարչական մարմինը կ'ստանայ և կը բանայ Մասնաճիւղին անունով եկած նամակները, կը ներկայացնէ Մասնաճիւղի յաջորդ ժողովին և կը վարէ Մասնաճիւղին ընթացիկ գործերը:

ԾԱՆՈԹ.— Մասնաճիւղին ուղղուած ամեն պատահական գրութիւն անդամական ժողովի մէջ կը կարդացուի եւ ապա պան կը դրուի Մասնաճիւղի ասեցնադպիրին բոլ:

30.— Ստիպողական պարտականերու մէջ միայն երբ հնարաւոր չէ անդամական ժողով գումարել, վարչական մարմինը պէտք է տնօրինութիւն մ'ընէ և ներկայացնէ զայն Մասնաճիւղի յառաջիկայ ժողովին վաւերացնելու համար:

31.— Վարչական մարմնի անդամ, պատգամաւոր, դատաւոր եւայլն, կրնան ըլլալ միայն այն անդամները, որոնք գէթ վեց ամիս գտնուած են անընդհատ Հ. Կ. Խ.ի տեղական Մասնաճիւղին մէջ և իրաւասու են յօդուած 19ի համաձայն:

ԾԱՆՈԹ.— Բացառութիւն կը կազմեն նորակազմ Մասնաճիւղերը:

32.— Կեդր. Վարչութեան անդամ մը, ինչպէս նաեւ գործիչ ընկերուհի մը թեկնածու նկատուելու չեն վարչական մարմնի և պատգամաւոր ընտրուելու:

33.— Եթէ վարչական մարմինը անհոգ, թոյլ և պարտազանց գտնուի և այդ պարագան հաստատուի, Մասնաճիւղը կրնայ լուծել զայն մեծամասնութեամբ պաշտօնավարութեան շրջանի լրացումէն առաջ եւ նոր մը ընտրել:

34.— Ատենապետին պարտականութիւնն է Մասնաճիւղը ժողովի հրաւիրել, հոկել անոր կարգապահութեան և ատենադպրին հետ ստորագրել պաշտօնական թուղթերը: Մասնաճիւղին կնիքը կը պահուի ատենապետին քով:

35.— Ատենադպիրը կը կատարէ Մասնաճիւղին բոլոր գրաւոր դործերը, գանձայինէն զատ, և պատասխանատու է Մասնաճիւղի բոլոր թղթերու անվըթար պահպանումին: Ատենադպիրը առնուազն տնտեսալու է երկու տոմարներ, առաջինին մէջ համառօտիւ արձանագրելու համար Մասնաճիւղի ժողովներու ատենագրութիւնները, երկրորդին մէջ՝ Մասնաճիւղի անդամներուն անունները:

Այս վերջին տոմարին մէջ կ'արձանագրուին անդամներու մասին ծանօթութիւններ (մահ, տեղափոխում, հեռացում, արտաքսում եւն. եւն.):

36.— Գանձապահին պարտականութիւնն է.

Ա. Ստանալ և պահել Մասնաճիւղի անունով զրկուած կամ գանձուած բոլոր դումարները:

Բ.— Կատարել Մասնաճիւղի որոշած ծախսերը,

Գ. Ունենալ արկղի տոմար մը, ուր մանրամասնօրէն նշանակելու է Մասնաճիւղի ելքը և մուտքը (հրապարակով կատարուած հանգանակութեան դումարները առանձին արձանագրելու է տոմարին մէջ):

Դ. Ամէն երեք ամիս Մասնաճիւղին ելեւմտական հաշիւը ներկայացնել անդամական ժողովին:

Ե. Վարչութեան որոշումով ընթացիկ ծախքերու համար արտօնուած դումարը վար դնելով, գանձին մէջ մնացած գրամը զրկել կեդր. Վարչութեան ամէն երեք ամիսը անգամ մը:

37.— Մասնաճիւղի թղթակցութիւնները կը կատարուին պարսօնական քարի վրայ, որ կը հայթաթուի Կեդր. Վարչութեան կողմէ, և կը ստորագրուին ատենապետին և ատենադպրին կողմէ: Գանձային հաշիւները ստորագրելու է նաեւ գանձապետը:

ԾԱՆՈԹ.— Հասարակ բուլքի վրայ եւ կեղծ անուններով ստորագրուած գրութիւնները կը նկատուին անվաւեր:

38.— Մասնաճիւղի ստացած բոլոր նամակները, չգործածուած անգամատերերը և դրոշմները, ամէն տարեշրջանի վերջը Պատգամաւորական Ժողովի գումարումէն ամիս մ'առաջ կը ղրկուին Կեդր. Վարչութեան:

ԳՈՐԾԻՉՆԵՐ

39.— Գործիչ կը ճանչցուին այն անդամները, որոնք Պատգմ. Ժողովէն կամ անոր անունով Կեդր. Վարչութեան կողմէ կը հրաւիրուին աջակցելու Եղիպատսի Հ. Կ. Խ.-ի տարածման:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

40.— Հ. Կ. Խ.-ի Եղիպատսի Կեդր. Վարչութիւնը կը ներկայացնէ Եղիպատսի Հ. Կ. Խ.-ի մասնաճիւղերու գործադիր իշխանութիւնը:

Ան է Եղիպատսի Հ. Կ. Խ.ի պաշտօնական ներ-

կայացուցիչը թէ՛ երկրի և թէ՛ արտասահմանի Հ. Կ. Խ.-ի մարմիններու, ինչպէս նաև Հայ և օտար կազմակերպութիւններու առջև։ Անոր միջոցաւ միայն կրնան կառարուիլ մասնաձիւղերու քոյր պաշտօնական յարաբերութիւները վերը յիշուած մարմիններուն հետ։

41. — Կեզը. Վարչութեան պարտականութիւններն են.

Ա. Պորժուգրեկ Հ. Կ. Խ.-ի Եղիպատի Պատգամաւորական Ժողովի սրահումները.

Բ. Նոր մասնաձիւղեր կազմակերպելու հետամուտ ըլլալ.

Գ. Մզում տալ մասնաձիւղերու գործունէութեան և քննել անոնց հաշիւները.

Դ. Հրապարակային ժողովներու համար տտեհախօսներ պատրաստել.

Ե. Հետամուտ ըլլալ, որ մասնաձիւղերու մէջ ծագած սեւէ խնդիր օրինակաւն ճամբով լուծում գտնէ.

Զ. Շրջաբերականով հաղորդել մասնաձիւղերու կազմակերպութեան գործունէութեան վայրերէն ըստացուած լուրերը.

Է. Մասնաձիւղերէն պահանջել եռամսեայ հաշուեկշիռ և տեղեկագիր, այդ մասին պատրաստուած մասնաւոր հարցարաններու միջոցով.

Ը. Խտաքանչիւր եռամսեայի տեղեկագիրը ամփոփելով հաղորդել մասնաձիւղերուն։

42. — Կեզը. Վարչութիւնը կազմակերպական սեւէ կարեւոր խնդրի առթիւ, խորհրդակցութեան կրնայ հրաւիրել կարող ընկերներ և ընկերունիներ,

երբ հարցի մը մասին կեդր. վարչութիւնը չի կրնար երկու-երրորդով որոշում տալ և փոքրամասնութիւնը կը պահանջէ խորհրդակցական ժողով :

43. — Կեդր. վարչութիւնը կը բաղկանայ եօթը անդամներէ, որոնք կ'ընտրուին Պատգմ. Ժողովին կողմէ, մէկ տարուան պաշտօնավարութեան չըջանով և վերընտրելի են :

44. — Կեդր. վարչութեան ընտրելի կրնան ըլլալ այն անդամները, որոնք ընտրութեան օրէն առնուազն մէկ տարի շարունակ գտնուած են Կարմիր Խաչի մէջ և իրաւասու են :

45. — Կեդր. վարչութեան ընտրելի չեն կրնար ըլլալ :

Ա. Կազմակերպական դատական ամբաստանութեան տակ գանուող անդամները .

Բ. Արտաքսուած և վերստին ընդունուած անդամ մը, եթէ միայն ձեռնհաս ատեանի մը կողմէ իրպառ անպատճառ յայտարարուած չըլլայ :

46. — Եթէ Կեդր. վարչութեան մէկ կամ աւելի անդամները պակսին, Պատգմ. Ժողովին ցանկէն յաջորդական առաւելագոյն քուէ ստացողներ կը հրաւիրուին մասնակցելու կազմին . բացառիկ պայմաններու մէջ միայն, Կեդր. վարչութիւնը մասնաձիւղերուն կը ղրկէ եռանուն ցանկ մը, պակսած անդամի ընտրութեան համար :

47. — Եթէ Կեդր. վարչութեան անդամներու թիւին կէսէն աւելին պակսի, արեւակարգ Պատգմ. Ժողով կը գումարուի նոր ընտրութիւն կատարելու համար :

48. — Կեդր. վարչութիւնը ինք կ'ընտրէ իր գիււանը, որ կը բաղկանայ ատենապետէ, ատենադպիրէ և գանձապահէ, որոնք անգամուհիներ լինելու են :

49. — Ատենապետին պարտականութիւնը .

Ա. Ատենապետել կեզր. Վարչութեան ժողովներու:

Բ. Ատենապարին հետ խորհրդակցելով հոգա-
ծու ըլլալ, որ կեզր. Վարչութեան որոշումները ան-
թերի եւ անյապազ գործադրուին:

Գ. Ատենապարին հետ բանալ եւ կարգալ կեզր.
Վարչութեան նամակները:

Դ. Պահել կեզր. Վարչութեան Հայերէն եւ Անգ-
լիերէն կնիքները եւ ստորագրել ու կնիքել ատե-
նապարին եւ ի հարկին գանձապահին հետ պաշտօ-
նական բոլոր թուղթերուն տակ:

50. — Ատենապարին պարտականութիւններն են.

Ա. կեզր. Վարչութեան ժողովներուն համառօտ
ատենադրութիւնը արձանագրել յատուկ տոմարի մը
մէջ, ստորագրել բոլոր պաշտօնական գրութիւններն
Ատենապետին հետ:

Բ. կեզր. Վարչութեան եկած բոլոր գրութիւն-
ները բանալ եւ հաշորդել միւս անդամակիցներուն՝
անոնց կարծիքները խնդրելով:

Գ. իյնամով պահել կեզր. Վարչութեան անու-
նով իրենց յանձնուած բոլոր գրութիւնները Պատգմ.
Ժողովին ներկայացնելու համար:

Դ. Գանձապահին ընկալագրերը եւ անոր հա-
տած դրամական դումարները արձանագրել մասնա-
ւոր տոմարի մը մէջ:

Ե. Պատրաստել Պատգմ. Ժողովին ներկայաց-
ուելիք տարեկան մանրամասն տեղեկագիրը:

Զ. Կազմել եւ պահել կեզր. Վարչութեան բոլոր
գրքերու ցուցակը:

Քարտուղարի պարտականութիւններն են.

Ա. Գանձային խնդիրներէն զատ շրջաբերական,
նամակ եւ այլն պատրաստել:

Բ. Եզիպտոսի Հայ Կ. Խաչի մասնաճիւղերուն մանրամասն անդամական ցանկը ունենալ, լրացնելով մասնաճիւղերէ ստացուած տեղեկագրերուն վրայ, եւ նշանակել հոն մահերը, հրաժարումները, տեղափոխումները, զաղրեցումները եւ արտաքսումները:

ԾԱՆՅԹ.— Քարտուղարը Կեդր. Վարչութեան անդամ չի կրնար ըլլալ, բայց կրնայ մասնակցիլ անոր ժողովներուն խորհրդակցական ձայնով:

Կեդր. Վարչութիւնը կրնայ քարտուղարին փոխանցել ասեմագրի պարտականութեանց որոշ մասը կամ ամբողջը վրայ դնել նոր պարտականութիւններ ըստ իւր հայեցողութեան:

51.— Պանծապահին պարտականութիւններն են.

Ա. Քարտուղարութեանն ստանալ Կեդր. Վարչութեան անունով եկած բոլոր գումարները եւ ընկալագրերը զրկել Քարտուղարութեան միջոցով:

Բ. Դրամ յանձնել, զրկել եւ ծախքեր ընել Կեդր. Վարչութեան գրասփռոց որոշումով վաւերացուած ատենապետի եւ ատենադպրի տնտեսագրութիւններով:

Գ. Տոմարի մը մէջ կանոնաւորապէս եւ մանրամասնօրէն արձանագրել Կեդր. Վարչութեան ելեւմուտքը:

Դ. Իր կատարած վճարումներուն եւ ծախքերուն ընկալագրերն ու արդարացուցիչ վաւերաթուղթերը պահել իր քով:

Ե. Կեդր. Վարչութեան պարբերաբար ներկայացնել իր արկղին հաշիւը:

52.— Կեդր. Վարչութիւնը հաւաքաբար պատասխանատու է զանծապահին յանձնուած բոլոր

գումարներուն համար եւ հետեւաբար ազատ է գանձին ապահովութեան համար ընել իր անհրաժեշտ սեպած կարգադրութիւնները:

ՅԱՆՈԹ.— Ապահովութեան լաւագոյն միջոցն է գանձապահը եւ փարսուղարը դնել երաթաւորութեան տակ, կամ Կեդր. Վարչութեանն որոշուած երկու անձերու ստորագրութեամբ միայն կարելի լինի փոխարկուած ոեւէ գումար հանել դրամատունէն:

53.— Կեդր. Վարչութիւնը պարտաւոր է իր բոլոր հաշիւները, ինչպէս նաեւ բոլոր գրութիւնները, Պատգմ. Ժողովին օրը բերել դնել պատկան յանձնախումբերու տրամադրութեան տակ:

54.— Կեդր. Վարչութիւնը պարտաւոր է Պատգմ. Ժողովի գումարումէն երկու ամիս առաջ,

Ա. Հաղորդել բոլոր մասնաճիւղերուն Պատգմ. Ժողովի գումարման օրն ու տեղը:

Բ. Պահանջել մասնաճիւղերէ վեցամսեայ եւ իւրենց տարեկան հաշուեկշիռները ու տեղեկագիրները:

Գ. Պահանջել, որ տուրքերու հաշուէն ապառիկ վնասեցող մասնաճիւղերը փութան իրենց հաշիւները փակել եւ դրամը հասցնել Կեդր. Վարչութեան:

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄ ՅԱՆՅԱՆՔՆԵՐ

55.— Կազմակերպութեան դէմ յանցաւոր կը նկատուի այն ընկերուհին, որ.

Ա. Կ. Խաչի կարգապահութեան դէմ անաստուղ ընթացք մը կը բռնէ:

Բ. Մասնաճիւղի մը ներքին գործերու մասին ուրիշներու կը խօսի:

Գ. Գոեհիկ կամ անպատշաճ լէշու մը կը դործածէ ժողովներու մէջ:

Դ. Դիտմամբ կը խանգարէ ժողովը կամ անպատշաճ վարմունք մը կ'ունենայ հոն:

Ե. Կեդր. Վարչութեան կամ Պատգ. ժողովի տեղեկութիւններն ու որոշումները, որոնք այդ մարմիններուն մէջ մնալ սահմանուած են, կը հաղորդէ այդ մարմիններէն դուրս գտնուող անդամներու:

Զ. Գիտակցաբար երեսի վրայ կը ձգէ կամ կը մերժէ կատարել իրեն յանձնուած պաշտօն մը:

Է. Կազմակերպութեան անունը չարաչար կը գործածէ գրամական շահու համար:

Ը. Հ. Կ. Խաչի պատկանող ոեւէ դումար կամ ինչք կ'իւրացնէ եւ կամ չարաչար կը գործածէ:

56.— Երբ մասնաճիւղ մը Կ. Խաչի վնասակար ընթացքի մը մէջ կը գտնուի, դատի կ'ենթարկուի Կեդր. Վարչութեան կողմէ, որ իրաւունք ունի այդ մասնաճիւղը դադրեցնելու մինչև Պատգ. ժողովի օրը:

57.— Պատգ. ժողովի որոշումով մասնաճիւղ մը կրնայ լուծուած հռչակուիլ, եթէ հակառակ կը դործէ Կ. Խաչի կանոնադրին կամ ծրագրին, եթէ մինչեւ տարի մը անընդհատ անդամական ժողով չունենար կամ չի վճարեր իր տուրքերը:

58.— Երբ Կեդր. Վարչութեան անդամներէն մէկը զեղծում կը գործէ, ընկերական արեանի կը հրաւիրուի, որը կը կազմեն Կեդր. Վարչութեան բոլոր միւս անդամները, եւ մերձաւոր մասնաճիւղերու մէկ մէկ ներկայացուցիչները, հաւասար ձայ-

նով, Ատեան լիազօր է պաշտօնանկ ընելու ամբաստանութիւնը:

59.— Երբ կեդր. վարչութիւնը պարտադանց կամ ապօրինի ընթացքի մը մէջ կը գտնուի, ամէն մասնաճիւղ բացատրութիւն կրնայ պահանջել:

ԲՈՂՈՔ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ԵՒ ՆԿԱՏԻ ԱՌՆԵԼՈՒ

Ե Ղ Ա Ն Ա Կ Ը

60.— Ամէն բողոք՝ ունէ անդամի, անդամներու կամ մարմնի դէմ՝ զբաւոր կերպով կը ներկայացուի պատկան մարմինի օրինաւոր ժողովին: Ներկայացուած բողոքը ներկաներուն կէսէն մէկ աւելի քուէով նկատի կ'առնուի:

61.— Պատիժներ չորս կարգի են.

Ա. Յանդիմանութիւն:

Բ. Քուէէ դրկում.

Գ. Դրամական տուգանք.

Դ. Արտաքսում.

62.— Թեթեւ յանցանքներու համար ատենապետը ժողովի ընդհանուր կարծիքը առնելէ յետոյ՝ համապատասխան որոշում կը պահանջէ: Ծանր յանցանքներու համար ժողովի ընդհանուր կարծիքը լսելէ վերջ՝ ատենապետը կը պահանջէ որ, բաց քուէով ընտրուի 3-5 անդամ ունեցող դատական յանձնախումբ մը. (դատ. յանձնախումբի անդամները պէտք է ազատ ըլլան դատին հետ ունէ կապ ունենալէ):

63.— Դատական յանձնախումբի յանձնուած դատը կը քննուի մասնաճիւղի ժողովէն դուրս եւ

արդիւնքը գրաւոր կերպով կը ներկայացուի յաջորդ ժողովին :

64.— Շահագրգռուող կողմերը ներկայ կ'ըլլան քննութեան՝ իրենց տեսակէտները պարզելու և, ի պահանջել հարկին, յանձնախումբին տալու հարկ եղած փաստերն ու տեղեկութիւնները: Յանձնախումբը երկու կողմերը, ինչպէս նաև վկաները լսելէ յետոյ, առանձին կուտայ իր վճիռը:

65.— Դատական յանձնախումբի վճիռները կ'անցնին մեծամասնութեան քուէով և կը վաւերացուին կամ կը մերժուին մասնաճիւղին կողմէն:

66.— Եթէ ամբաստանեալը կամ բողոքարկոն բացակայի (բանաւոր բացակայութիւնը գրաւոր կերպով և ժամանակին հասցնելու է պատկան մարմինին) դատական յանձնախումբը կը շարունակէ դատաւարութիւնը և կ'արձակէ իր վճիռը:

67.— Բեէ անդամ որ դատ. յանձնախումբին կողմէն կը հրաւիրուի վկայութիւն կամ տեղեկութիւն տալու, պարտաւոր է ներկայանալ ատեանին և դոհացում տալ եղած հարցապնդումին, հակառակ պարադային յանցաւոր կը նկատուի:

68.— Պատիժը (յանդիմանութիւն, քուէէ զրուէում, դրամական տուգանք և արտաքսում) գրաւոր կը պատրաստուի և մասնաճիւղի ժողովին մէջ դատաւարտուած անդամին ներկայութեան կը կարդացուի: Եթէ անդամը խոյս տայ, որոշուած օրը ներկայանալէ և պատիժը լսելէ, կը զրկուի և, խաչի անդամական իրաւունքներէն, մինչև որ օրինական պատիժին ենթարկուի:

ԲՈՂՈՔ ԴԱՏԱՎՃԻՌԻՆ ԴԷՄ

69.— Մասնաճիւղի մը դատավճիռին դէմ եղած բողոքը կ'ուղղուի Կեդր. Վարչութեան: Բոլոր բողոքները պէտք է ներկայացնել դատավճիռը հաղորդելու օրէն առ առաւելն ամիս մը ետք:

70.— Բողոքաբերուն իր բողոքագիրը կ'ուղղէ մասնաճիւղին, որ այդ գրութիւնը դատին վերաբերեալ բոլոր թուղթերուն հետ կը ղրկէ Կեդր. Վարչութեան: Մասնաճիւղը պատասխանատուութեան կ'ենթարկուի, եթէ բողոքը ստանալէ ետք մինչև եօթ օր բոլոր վերոյիշեալ գրութիւնները չի յանձնէ պատկան մարմինն: Մասնաճիւղին վճիռը պարտաւորիչ է մինչև չբեկանուի Կեդր. Վարչութենէն:

71.— Եթէ ուէ կազմ ուզէ բողոքել Կեդր. Վարչութեան վճիռին դէմ, պէտք է դիմէ Պատգ. Ժողին:

72.— Պատգ. Ժողովի դատական յանձնախումբին առջև կը հրաւիրուին երկու կողմերը այն ատեն միայն, եթէ բողոքագիրը պատճառաբանուած լլլայ, թէ դատավարութեան մէջ անկանոնութիւն, քրեւարիւն կամ աշտուարիւն տեղի ունեցած է: Յանձնախումբին առջև նոր դատ տեղի չկրնար ունենալ, այլ կրնայ խօսուիլ ու վիճուիլ միմիայն բողոքի վերոյիշեալ կէտերը ապացուցանելու համար եւ ուրիշ ոչինչ:

73.— Դատ. յանձնախումբը իր եզրակացութիւնները կ'ենթարկէ Պատգ. Ժողովի վաւերացումին և կը յանձնարարէ հարկաւոր դատածը: Պատգ. Ժողովի որոշումը պաշտօնապէս կը հաղորդուի Կեդր.

Վարչութեան կողմէ պատկան մասնաճիւղին՝ իր գործադրութիւնն:

ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒՄ

74.— Ուէ անդամ, որ մասնաճիւղէ մը հետացած է ոչ-քանաւոր պատճառներով կամ իր տուրքերը չի վճարելուն համար, կրնայ նորէն ընդունուիլ, կանխիկ վճարելով իր բոլոր պարտքը, ապա թէ ոչ կը նկատուի նոր անդամ:

75.— Դատավճիռէ մը խուսափելու համար հրաժարած անդամները չեն կրնար վերստին ընդունուիլ, մինչև չեն թարկուին իրենց մասին տրուած վճիռին:

76.— Մասնաճիւղը կրնայ, երբ՝ նոր վկայութեան մը, կամ մեղմացուցիչ պարագայի մը հանդէպ դանուի, կամ ժամանակ անցնելէ ետք պաղքեցումի տեսողութիւնը չափազանց համարէ, քուէներու երկու երրորդի առաւելութեամբ՝ դատապարտուած անդամը ներս ընդունիլ՝ լուր տալով կեդր. վարչութեան:

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ.

77.— Եզրիպտոսի Հ.Կ. Խաչի Պատգ. Ժողովը Հայ Կարմիր Խաչի օրէնսդրական, վարչական, դատական և ներկայացուցչական գերազոյն մարմինն է Եզրիպտոսի մէջ և կը գումարուի պարբերաբար տարին անգամ մը:

78.— Արտակարգ Պատգ. Ժողով կը գումարուի.

Ա. Երբ Կեդր. Վարչութիւնը արտակարգ և ստիպողական գործի մը համար բոլոր մասնաճիւղերու խորհրդակցութիւնը և հաւաքական տնօրինութիւնը անհրաժեշտ կը գտնէ:

Բ. Երբ Մասնաճիւղերու կէսէն առ նուազն մէկ աւելի հարկ կը տեսնեն:

Գ. Երբ Կեդր. Վարչութիւնը կը կազմալուծուի:

ԾԱՆՈԹ.— Կեդր. Վարչութեան առ նուազն չորս անգամներ կը պատահեն Պատգ. Ժողովի հրաւերը:

79.— Պատգ. Ժողովը կ'ընտրէ պատգամաւորներ Հայ Կ. խաչի Ընդհանուր Պատգամաւորական Ժողովին մասնակցելու՝ յանուն Եղիպտոսի Հայ Կարմիր խաչին:

90.— Պատգ. Ժողովը կ'ուսնենայ այլևայլ յանձնախումբեր ըստ հարկին— Դատական, Հաշուաքննիչ, Օրակարգի, Վերաքննիչ— որոնց գործելու եղանակը ճշտուած է Պատգ. Ժողովի ներքին կանոնադրութեամբ:

81.— Պատգ. Ժողովը կը ստանայ Կեդր. Վարչութեան համարատուութիւնը, և հնարաւոր տնօրինութիւնները կ'ընէ պարտադանց մարմիններու եւ պատասխանատու անդամներու նկատմամբ:

82.— Պատգ. Ժողովը կ'ընտրէ Կեդր. Վարչութիւնը, եռապատիկ ցանկի մը վրայէն, գաղտնիքուէարկութեամբ և քուէներու մեծամասնութեամբ:

Քուէարկութենէն առաջ իւրաքանչիւր ընտրելիի մասին խորհրդակցութիւն կը կատարուի և կարծիքներ կը յայտնուին ընտրելիին բացաղայութեամբ:

83.— Պատգ. Ժողովին որոշումները պարտաւորիչ են բոլոր մասնաճիւղերուն համար:

84.— Պատգ. Ժողովին դէմ իւրաքանչիւր բողոք յաջորդ Պատգ. Ժողովին միայն կրնայ ներկայացուիլ:

85.— Ամէն մասնաճիւղ կը մասնակցի Պատգ. Ժողովին իր իրաւասու անդամներու թիւին համեմատութեամբ: Օրինական թուի վրայ իւրաքանչիւր 50 անդամի համար մէկ ձայնի յաւելում կ'ունենայ մասնաճիւղը: Այսպէս, հինգ անգամ ունեցող մասնաճիւղը՝ մէկ ձայն, 51—100 անգամ ունեցողը՝ 2 ձայն, 101—150 անգամ ունեցողը՝ 3 ձայն, եւայլն:

86.— Իրաւասու են այն մասնաճիւղերը, որոնք վճարած են իրենց կազմակերպական տուրքին երեք չորրորդը և մէկ չորրորդին համար ալ մանրամասն տեղեկութիւններ կուտան Կեդր. Վարչութեան՝ Պատգ. Ժողովի գումամարումէն մէկ ամիս առաջ:

87.— Հեռուոր այն մասնաճիւղերը, որ 51 կամ աւելի անդամներ ունին և այս կանոնադրի տրամադրութիւններուն դո՛ւնացում կ'ուտան, իրաւունք ունին զրկելու իրենց թիւին համաձայն պատգամաւորներ, պայմանաւ որ ծախսը 40 տոլարէն աւելի չըլլայ, հակառակ պարագային տեղի վրայ կ'ընեն բացառիկ կարգադրութիւն:

88.— Հեռուոր մասնաճիւղերը կրնան Պատգ. Ժողովին ներկայացուցիչ նշանակել տարբեր վայրերէ, եթէ օրէն պատճառով իրենք չեն զրկեր պատգամաւոր:

ՄԱՆՈԹ.— Եթէ նշանակուած պատգամաւորը ուրիշ տեղէ մը արդէն ընտրուած է, օրէն կերպով չի կրնար ընտրելի ըլլալ, եւ Պատգ. Ժողովը իրաւունք ունի այդ ձայնը ուրիշէ մը տալու:

89.— Պատգ. Ժողովին չեն կրնար մասնակցիլ այն մասնաճիւղերը, որոնք իրենց տարեկան տուրքը կանխաւ չեն վճարած :

Տուրքին մէկ մասը միայն վճարած մասնաճիւղերու պատգամաւորները կը մասնակցին Պատգ. Ժողովին՝ խորհրդակցական ձայնով :

90.— Այն նորակազմ մասնաճիւղերը, որոնց վաւերացումը Պատգ. Ժողովի գումարման օրէն գէթ երեք ամիս առաջ տեղի ունեցած չէ, չեն կրնար մասնակցիլ Պատգ. Ժողովին :

91.— Պատգամաւոր կրնան ընտրուիլ միայն այն անդամները, որոնք առնուազն վեց ամիս իրաւասութեամբ եղած են և առնուազն երեք ամիս գտնուած են նոյն մասնաճիւղին մէջ :

12.— Իւրաքանչիւր պատգամաւոր միայն մէկ քուէ կրնայ ունենալ և մէկ մասնաճիւղ ներկայացնել : Բայց հեռաւոր մասնաճիւղերը, եթէ ծախքերը նկատի ունենալով չկրնան իրենց թուի համեմատութեամբ ներկայացուցիչ ղրկել, կրնան իրենց ձայնը տալ ուրիշի մը ուղղակի կամ Պատգ. Ժողովի միջոցաւ :

93.— Կեդր. վարչութիւնը հաւաքաբար մէկ քըռուէով կրնայ մասնակցիլ Պատգ. Ժողովին, այդ իրաւունքը յանձնելով իր անդամներէն մէկուն :

Կեդր. վարչութեան միւս անդամները կրնան օգտուիլ ձայնի իրաւունքով միայն այն պարագային, երբ իրաւասութեամբ մասնաճիւղեր անոնց կուտան իրենց ձայնը :

94.— Կեդր. վարչութեան բոլոր անդամները ձեռնապահ կը մնան վարչութեան գործերու մասին քուէարկութիւն կատարուելու պարագային :

95.— Պատգամաւորներու մեծամասնութեան

ներկայութիւնը օրինական կը սեպուի Պատգ. Ժողովը բացուած յայտարարելու որոշուած օրը և որոշուած ժամուն :

96.— Պատգ. Ժողովը միայն կրնայ փոփոխութիւններ ընել այս կանոնագրին մէջ :

Սոյն կանոնագրի տեւէ յօդուածը փոփոխելու կամ ջնջելու մասին ամէն առաջարկ, ինչպէս նաեւ անուղղակի կերպով նոյն նպատակին ձգտող ամէն նոր առաջարկ, պատճառաբանութիւններով մէկտեղ կը ներկայացուի Կեդրոնական Վարչութեան ամէնէն ուշ՝ Պատգ. Ժողովէն երեք ամիս առաջ, որպէսզի Կեդր. Վարչութիւնը Պատգ. Ժողովին ներկայացուելիք հարցերուն ցանկին մէջ դնելով գանտնք, ներկայացնէ մասնաձեւողերու քննութեան :

Առանց այս ձեւանկանութեան, ուղղակի Պատգ. Ժողովին բերուած կամ հոն յարուցուած այդպիսի առաջարկներ նկատի չեն առնուիր, այլ կը յանձնուին նորընտիր Կեդր. Վարչութեան, որ յաջորդ Պատգ. Ժողովին ենթարկէ պատշաճ եղանակով :

ԿԱԶՄԱԼՈՒԾՈՒՄ

97.— Եզիպտոսի Հայ Կ. Խաչը լուծուած կը համարուի երբ ընդհանուր գործօն անդամներու թիւը երեսունի չի հասնիր :

Լուծման պարագային ընկերութեանս պատկանած դրամ, գոյք և ամէն ինչ կը ղրկուի :

Ա. Երկրի և անասնաբանի Հայ Կարմիր Խաչերու Ընդհ. Պատգ. Ժողովներէ ընտրուած Կեդրոնական Մարմնոյն :

Բ. Առաջնոյն չգոյութեան պարագային՝ Հայազ-
գը ներկայացնող քաղաքական իշխանութեան կամ
պետութեան :

Գ. Վերոյիշեալներու չգոյութեան պարագային՝
միայն Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին :

Վ Ե Ր Զ

